

stadt**schul**rat
für wien

wiener **bs**
berufsschulen

Viedenské odborné učilištia

Modely na zníženie počtu učňov predčasne opúšťajúcich školu

Podpora ohrozenej a znevýhodnenej mládeže na ceste ku kvalifikovanému školskému vzdelávaniu

I. Všeobecné informácie o odborných učilištiach:

Vzdelávanie učňov prebieha v Rakúsku v „**duálnom systéme**“, to znamená, že odborná príprava v rámci učňovskej výučby prebieha v učňovskej prevádzke firmy (cca 4/5 učňovského obdobia) a v učebni (cca 1/5 učňovského obdobia).

Prerequisitom pre prijatie na odborné učilište je dovŕšenie povinnej školskej dochádzky a uzatvorenie učňovskej zmluvy.

Viedeň má 23 verejných a dve súkromné odborné učilištia, ktoré sa nachádzajú v štyroch centrálnych budovách odborných učilíšť a na trinástich osobitných miestach. Na viedenských odborných učilištiach sa cca 173 rôznym učňovským povolaniam učí cca 20 080 žiakov / žiačok.

Úlohou odborných učilíšť je

- sprostredkovať základné teoretické poznatky prostredníctvom náležitého odborného vyučovania v povolani,
- podporovať a dopĺňať vzdelávanie v prevádzke alebo odbornú prípravu na pracovisku, ako aj
- rozširovať všeobecné vzdelávanie,
- podporovať žiakov a žiačky v prevádzkovo-hospodárskom a odbornom teoretickom vzdelávaní vytvorením dvoch skupín podľa výkonu a
- podporovať zainteresovaných žiakov / zainteresované žiačky odborného učilišťa prostredníctvom diferenciacných opatrení vo výučbe a pomocou voliteľných predmetov tak, aby sa pripravili na profesijnú maturitnú skúšku.

Na všetkých viedenských odborných učilištiach sa ako povinný predmet vyučuje jeden živý cudzí jazyk (spravidla angličtina) a „nemčina a komunikácia“. Okrem toho sú ako príprava na odbornú maturitnú skúšku ponúkané medzi iným voliteľné predmety a aplikovaná informatika.

Pre mladých ľudí, ktorí nemajú učňovské miesto, sa z poverenia AMS - Služby pracovného trhu (Úradu práce) v Zákone o profesijnom vzdelávaní (BAG) vytvorila možnosť **nadpodnikovej odbornej prípravy** (ÜBA):

V priebehu nadpodnikového učňovského vzdelávania sa dostane mládeži bez učňovského miesta odborného vzdelávania vo vzdelávacom inštitúte (= učňovskej dielni), pričom sú, pokiaľ ide o návštevu odborného učilišťa, rovnocenní s učňami v podniku. Počas vzdelávania v učňovskej dielni je mládež okrem toho nabádaná k tomu, aby si našla učňovské miesto v podniku, celé vzdelávanie je však možné absolvovať aj v učňovskej dielni.

Pre mládež s ťažkosťami a prekážkami v učení existuje možnosť **integrácie do odborného vzdelávania** (IBA) - ktorá sa rovnako riadi Zákonom o profesijnom vzdelávaní :

Mládež sa vzdeláva buď počas **predĺženého učňovského obdobia** (učňovské obdobie je možné predĺžiť o rok, vo výnimočných prípadoch o dva roky a končí sa **záverečnou učňovskou skúškou**) alebo **čiasťochou kvalifikáciou** (obmedzenie na isté časti obrazu učňovského povolania, vzdelávanie môže trvať jeden až tri roky).

II. Žiačky a žiaci viedenských odborných učilíšť

Skupina žiačok a žiakov viedenských odborných učilíšť sa vyznačuje heterogénnosťou, dostávajú sa k zdroju¹

- cca 23,9 % z nových stredných škôl (alebo podobných škôl),
- cca 0,9 % z 8. (alebo iného) školského stupňa,
- cca 20,7 % z polytechnických škôl,
- cca 2,6 % z iných odborných učilíšť,
- cca 7,7 % z vyšších škôl všeobecného vzdelávania,
- cca 9,1 % zo stredných odborných škôl,
- cca 23,1 % z odborných škôl vyššieho vzdelávania a
- cca 12,0 % z iných škôl.

Približne 26 % našich žiakov / žiačok nedokončilo deviaty školský stupeň úspešne, u cca 31 % je materinský jazyk iný než nemecký a zhruba 13 % nie sú rakúskymi štátnymi občanmi.

III. Učiteľky a učelia odborných učilíšť

Pri nábore učiteľského personálu pre odborné učilíštia je v popredí prax - pedagogické vzdelávanie sa uskutočňuje popri zamestnaní.

IV. Čas na odbornom učilíšti

Vyučovanie na odbornom učilíšti sa uskutočňuje v rôznych organizačných formách, napríklad ako ročné vyučovanie (žiaci / žiačky sú 1 - 2 dni v týždni v učebni) alebo formou kurzu (napr. 5 dní týždenne počas 10 týždňov). Na trojročných učilíštiach sa ráta s 1260 hodinami výučby.

V. Useful Information

Päť najobľúbenejších učňovských povolání u dievčat v Rakúsku je²:

- maloobchod
- kancelárska síla
- kadernička a parochniarka
- odborná pracovníčka v reštaurácii
- kuchárka

¹Zdroj: Štatistické údaje Školskej rady mesta Viedeň, december 2013

²Zdroj: wko.at/statistik/jahrbuch/LL-Top10

Päť najobľúbenejších učňovských povolání u chlapcov v Rakúsku je³:

kovotechnika
elektrotechnika
automobilová technika
maloobchod a inštalačná technika
technológia budov

Všetky tieto učňovské povolania sa samozrejme vyučujú na viedenských odborných učilištiach, rovnako ako aj dnes už zriedkavé učňovské povolania - napríklad ošetrovateľ/ka zvierat, lemovkár, preparátor, stavbár/ka lodí a hrnčiar/ka.

Odborné učilišťa vidia svoju úlohu v zaťažovaní žiakov / žiačok podávajúcich vysoký výkon a skôr v pomoci tým so slabším výkonom - tu siaha ponuka od prípravy na odbornú maturitnú skúšku cez prípravu na účasť na súťažiach až po podporu pri vypracovaní a odovzdávaní projektov žiakov a žiačok .

Našej výkonnostne slabšej mládeži ponúkame pomocné vyučovanie a poskytneme im učiteľov poskytujúcich radu ako vzdelávacích poradcov. Spolu s komunikačnými centrami kultúrneho a športového zväzu viedenských odborných učilíšť, ich sociálnymi pracovníkmi a pomocou pri učení bez byrokratickej prekážky pre mládež takmer neobmedzene pracujeme na udržiavaní nízkeho počtu učňov predčasne opúšťajúcich školu.

Aby bolo možné obohatiť duálne vzdelávanie popri profesijno-vzdelávacích, všeobecno-vzdelávacích a osobnostno-vzdelávacích aspektoch aj o sociálny komponent, pestujú viedenské odborné učilišťa partnerstvá so školami z iných európskych krajín ako Česko, Slovensko, Rumunsko, Nemecko, Írsko, Holandsko a mnohými inými.

Podrobné informácie o viedenských odborných učilištiach nájdete na www.wiener-berufsschulen.at

---

³Zdroj: wko.at/statistik/jahrbuch/LL-Top10

⁴Napríklad rečnícke súťaže, VEVA (Vienna English Vocational Award), súťaže učňov spolkových krajín, štátne majstrovstvá, Euroskills atd'.

⁵Napríklad i.e.smart – projekty v oblasti podnikateľského vzdelávania, projektové súťaže kultúrneho a športového zväzu viedenských odborných učilíšť atd'..